

BIHAĆ

Cilj ove komparativne analize je utvrditi u kojoj su mjeri razvojne strategije Opštine Bihać usklađene sa razvojnim potrebama poslovnog i civilnog društva koje su identifikovane u ovoj opštini tokom terenskog dijela istraživanja.

Analizom je obuhvaćeno 15 od ukupno 17 postojećih ciljeva održivog razvoja, koje je utvrdila Generalna skupština Ujedinjenih nacija (UN) sa ciljem da posluže kao globalne smjernice ka održivom razvoju. Korišteni su slijedeći ciljevi održivog razvoja:

- svijet bez siromaštva;
- svijet bez gladi
- zdravlje i blagostanje;
- kvalitetno obrazovanje;
- rodna ravnopravnost;
- čista voda i sanitarni uslovi;
- pristupačna energija iz čistih izvora;
- dostojantven rast i ekonomski rast;
- smanjenje nejednakosti;
- održivi gradovi i zajednice;
- očuvanje klime;
- očuvanje vodenog svijeta;
- očuvanje života na zemlji;
- mir, pravda i snažne institucije;
- partnerstvom do cilja.

Analizom je utvrđeno da su razvojni strateški dokumenti Opštine Bihać usklađeni sa društveno-ekonomskim razvojnim potrebama poslovnog i civilnog društva u tek tri od ukupno 15 posmatranih ciljeva održivog razvoja. U odnosu na osam ciljeva održivog razvoja je utvrđena djelomična usklađenost, dok je potpuna neusklađenost utvrđena u odnosu na četiri cilja održivog razvoja.

- Strategije Opštine Bihać su usklađene sa slijedećim ciljevima održivog razvoja: Svijet bez siromaštva; Svijet bez gladi; Čista voda i sanitarni uslovi
- U odnosu na osam ciljeva održivog razvoja utvrđena je djelomična usklađenost sa identifikovanim potrebama lokalne zajednice i to kod ciljeva: Zdravlje i blagostanje; Kvalitetno obrazovanje; Čista voda i sanitarni uslovi;

Pristupačna energija iz čistih izvora; Održivi gradovi i zajednice; Očuvanje klime; Očuvanje vodenog svijeta; Očuvanje života na zemlji;

- Potpuna neusklađenost razvojnih strategija Opštine Kakanje je utvrđena u odnosu na slijedeće ciljeve održivog razvoja: Rodna ravnopravnost; Mir, pravda i snažne institucije; Dostojanstven rast i ekonomski rast; Partnerstvom do cilja.

Iz navedenog je evidentno da je pristup razvoju u Opštini Bihać samo djelomično orijentisan ka održivom, participativnom razvoju. Važno je dodati da su u strateškim dokumentim pojedine relevantne potrebe lokalne zajednice navedene samo taksativno, odnosno bez jasno definisanog strateškog pravca budućeg djelovanja kako bi taj cilj zaista mogao biti i ostvaren. U takvim slučajevima je stepen usklađenosti razvojnih strategija procijenjen kao „djelomično usklađene“.

Bihać je definisao turizam kao jedan od osnovnih razvojnih pravaca, s toga je bitno da lokalna uprava zaista napravi iskorak od deklarativne izjave do snažnog opredjeljenja ka sistemskom razvoju turizma koji će se temeljiti na zaštiti prirodnih dobara ovog područja. Trenutno su građani Bihaća zbunjeni jer se o razvoju turizma puno priča a malo radi. Uočene su mnoge nepravilnosti i kršenja Zakona o vodama u području vodnog dobra, gdje vlast dozvoljava privatnim licima gradnju uz obale Une. Također opredijeljenost očuvanja vodenog svijeta i održivog razvoja mora biti evidentna. Slučaj gašenja prečistača grada Bihaća, za sekundarnu i primarnu mrežu je doveo stanovništvo do potpune konfuzije u namjere i iskrenost lokalne vlasti da radi na razvoju zajednice.

Mjere suzbijanja siromaštva i povećanja zaposlenosti bi se trebale intenzivirati u narednom period ako lokalna zajednica želi zadržati radno sposobno stanovništvo. Ljudi su umorni od korupcije, despotizma i borbe za opstanak, mnogi svoju budućnost u ovom gradu ne vide.

U narednoj tabeli je uporedni prikaz potreba lokalne zajednice utvrđene tokom terenskog istraživanja, potreba koje je utvrdila lokalna vlast Bihaća u svojim strateškim dokumentima, te stepen njihove međusobne usklađenosti u oblastima relevantnim za UN ciljevima održivog razvoja.

Ciljevi održivog razvoja	Razvojne potrebe identifikovane terenskim istraživanjima.	Razvojne potrebe navedene u strateškim dokumentima Opštine Kakanj	Mjere i aktivnosti planirane u strateškim dokumentima	Procjena stepena usklađenost i razvojnih strategija
Svijet bez siromaštva	Siromaštvo u porastu, identifikovan niz ugroženih kategorija; U porastu je broj samoubistava zbog siromaštva i mentalnih oboljenja uzrokovanih siromaštvom	Izgradnja stambenog objekta za Rome. Potrebna izgradnje doma penzionera; Potrebno proširenje infrastrukturnih kapaciteta Centra za socijalni rad;	Sufinanciranje rada Crvenog križa Sufinanciranje dijela troškova komunalnih usluga vodosnabdijevanja a socijalno ugroženih građana	Usklađene
Svijet bez gladi	U službi su dvije javne kuhinje pod vodstvom humanitarnih	Finansiranje javne kuhinje i rada Crvenog križa	Sufinanciranje rada javnih kuhinja	Usklađene
Zdravlje i blagostanje	Potreban razvoj kapaciteta Centra za mentalno zdravlje uslijed porasta broja oboljelih; Nakon potresa 2021	Potrebno je izvršiti materijalno-tehničko opremanje, odnosno sanaciju postojećih zdravstvenih objekata, nabaviti novu	Nema planiranih aktivnosti Međutim, Trenutno se u ZU Dom zdravlja Bihać, u saradnji sa gradskim i kantonalnim službama, paralelno vode aktivnosti na	Djelomično usklađene

	<p>zabilježene velike infrastrukturne štete zgrade Doma zdravlja; Identificiran nedostatak specijalističkog kadra</p>	<p>opremu, kadrovski ojačati i educirati kadrove Neophodne preventivne mjere hroničnih oboljenja.</p>	<p>sanaciji i rekonstrukciji postojećeg objekta ZU Dom zdravlja Bihać (Blok D) i izgradnji novog objekta ZU Dom zdravlja Bihać.</p>	
<p>Kvalitetno obrazovanje</p>	<p>Nedostatak kvalitetnog obrazovanja i adekvatne opreme u školama (posebno u polju informatike i stranih jezika); Nedostatak mogućnosti izvođenja kvalitetne praktične nastave; Nedostatak certificiranih programa za dokvalifikaciju i rekvalifikaciju ; potrebna financijska podrška</p>	<p>Potrebna revizija energetske efikasnosti u ustanovama osnovnog obrazovanja; Potrebno definirati mrežu srednjih škola, s obzirom da sadašnje stanje ne odgovara potrebama tržišta rada i mogućnostima općine, kantona i države. Za osiguranje kvalitete u oblasti stručnog obrazovanja nisu osigurane suvremene</p>	<p>Opština stipendira učenike i studente, te finansira putne troškove; Nastavak izgradnje školske sportske dvorane MZ Jezero-Srbljani: Uvedene su mjere energetske efikasnosti u Mješovitoj elektrotehničkoj i drvnoprerađivačkoj srednjoj školi Bihać</p>	<p>Djelomično usklađene</p>

	učenika i studenata.	metode i odgovarajuće institucije za razvoj standarda, te za evaluaciju; Univerzitet suočen sa nedostatkom prostora i tehničkom opremom, nastavnim kadrom i finansijskim sredstvima.		
Rodna ravnopravnost	Potreba za: uslugama brige o osobama u potrebi; pristup javnim vrtićima; Mjere prevencije diskriminacije žena pri zapošljavanju i tokom radnog odnosa.	Nema prepoznatih potreba za zaštitu i unaprijeđenje rodne ravnopravnosti	Nema planiranih aktivnosti	Neusklađene
Čista voda i sanitarni uslovi	Povezati na vodovod i kanalizaciju naselja koja nisu	Oko 96 posto domaćinstava je priključeno na javni vodovod dok je	Projekat odvodnje i prečišćavanja otpadnih voda; Izgradnja fekalne	Usklađen

	<p>povezana do sada; restauracija postojeće vodovodne i kanalizacione mreže.</p>	<p>na kanalizacioni svega 33 posto. Problem vodovodnog sistema općine Bihać su značajni gubici vode; Iz koja nisu priključena na kanalizacionu mrežu domaćinstava u najvećem broju slučajeva izljevaju u nepropisno izgrađene septičke jame koje su vodopropusne i nedovoljnih kapaciteta. Jedan dio domaćinstava uopće nema septičku jamu, i otpadne vode ispušta direktno u otvorene vodotoke; Za općinu Bihać, nema kvantitativnih niti</p>	<p>kanalizacije u naselju Veliki Lug; Izgradnja kanalizacione mreže s pratećom komunalnom infrastrukturom za Centar grada i dio Trga maršala Tita ;Izgradnja biljnih prečišćivača otpadnih voda u ruralnim područjima - DECENT ; Izrada glavnog projekta odvodnje otpadnih voda iz Ib i II vodozaštitne zone izvorišta Klokot; Redovna kontrola zdravstvene ispravnosti vode za piće u javnom i lokalnom vodovodnom sistemu</p> <p>Izrada interne laboratorije za analizu i praćenje kvalitete vode; Izrada elaborata zaštite izvorišta vode za piće</p>	
--	--	--	--	--

		<p>kvalitativnih podataka o industrijskim otpadnim vodama, ipak je potrebno da općina kreira model komunikacije sa sistemom monitoringa industrijskih aktivnosti</p>	<p>Ostrovica i Toplica</p> <p>Učešće grada u projektima u partnerstvu sa domaćim finansijskim institucijama, EU fondovima, UNDP programom, Fondom za okolišom, Ministarstvom za građenje, Agencijom za vodno područje rijeke Save, NVO; Izrada Plana zaštite od poplava; Smanjenje fizičkih gubitaka u vodovodnoj mreži; Zamjena pumpi na izvorištu Klokot/ostala izvorišta; Rekonstrukcija lokalnih vodovoda Izgradnja vodovoda Orašac-Ćelije-Štrbački buk ; Proširenje sistema daljinskog nadzora i upravljanja</p>	
--	--	--	---	--

			<p>sistemom vodosnabdijevanja (telemetrija); Pojeekat; Rekonstrukcija i automatizacija pumpne stanice Kostela; Izrada Projektne dokumentacije za izgradnju postrojenja za prečišćavanje pitke vode; Ugradnja/zamjena hidranata i muljnih ispusta na području grada Bihaća; Izrada projektne dokumentacije i rekonstrukcija dijelova dotrajalog sistema vodosnabdijevanja ; Zamjena pumpi za vodu na pumpnim i prepumpnim stanicama; Zamjena postojeće mehanizacije ; Izrada projektne dokumentacije za sisteme za</p>	
--	--	--	---	--

			<p>dezinfekciju vode; Regeneracija bunara na pumpnoj stanici Gata; Rekonstrukcija i automatizacija pumpne stanice Klokot i Toplica; Čišćenje kanala za odvodnju oborinskih voda; Uspostava i izrada katastra komunalnih uređaja</p>	
Pristupačna energija iz čistih izvora	<p>Proširenje daljinskog grijanja i gašenje brojnih kotlovnica koje su veliki zagađivači.</p>	<p>Izražen interes te evidentiran rast interesa i privrednih subjekata za ulaganja u obnovljivu energiju.</p>	<p>Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije, ekološki prihvatljivih goriva i povećanje energijske efikasnosti objekata; Elektrifikacija sela Trubar i Vaganj</p>	Djelimično usklađene
Dostojantven rast i ekonomski rast	<p>Jačanje radničkih prava i poboljšanje uslova rada</p> <p>Trend odlaska zbog nezaposlenja i loših uslova</p>	<p>Potreba za unapređivanjem vještina radne snage zbog promjena u potražnji na tržištu rada i novih tehnologija; Velika stopa</p>	<p>Učešće grada sa Fondacijom Mozaik u finansiranju fonda Omladinske banke</p>	Neusklađen

	rada; poslodavci teško dolaze do kvalifikovanih radnika.	nezaposlenosti od koje su 52 posto žene		
Smanjenje nejednakosti	Evidentna socijalna isključenost osoba iz ruralnih krajeva, siromašnih, žena, mladih Roma i Migranata	Evidentirana socijalna isključenost Roma	Izgradnja stambenog objekata za Rome; stipendiranje učenika i studenata; Sufinanciranje dijela troškova komunalnih usluga vodosnabdijevanja socijalno ugroženih građana; sufinansiranje rada NVO sektora	Djelimično usklađene
Održivi gradovi i zajednice	Prelazak na ekološki održivu industriju; usavršavanje socijalnih usluga; transparentni rad državnih institucija; iskorjenjivanje korupcije i nespotizma;	Osigurati održivi razvoj smanjenjem negativnih utjecaja na okoliš, planskim upravljanjem prostorom i prirodnim resursima i racionalnim razvojem	Mjere usmjerene na izgradnju vodovodne i kanalizacione mreže	Djelimično usklađen

	jačanje demokratije i prava na slobodu mišljenja i govora.	komunalnih usluga		
Očuvanje klime	<p>Gradska Uprava žmiri pred nelegalnom gradnjom i betoniranjem obala Une u Bihaću.</p> <p>Klimatske promjene vidljive potrebno raditi na razvoju zelenih industrija, turizma i osigurati zaštitu rijeka</p>	Osigurati održivi razvoj smanjenjem negativnih utjecaja na okoliš, planskim upravljanjem prostorom i prirodnim resursima i racionalnim razvojem komunalnih usluga	<p>Mjere usmjerene na izgradnju vodovodne i kanalizacione mreže</p> <p>Mjere usmjerene ka jačanje turizma</p> <p>Akcioni plan održivog upravljanja energijom i prilagođavanja klimatskim promjenama Grada Bihaća (SECAP) za period do 2030. godine je usvojen u julu 2020. godine.</p>	Djelomično usklađene.
Očuvanje vodenog svijeta	Gradska Uprava žmiri pred nelegalnom gradnjom i betoniranjem obala Une u Bihaću	Osigurati održivi razvoj smanjenjem negativnih utjecaja na okoliš, planskim upravljanjem prostorom i	Mjere usmjerene na izgradnju vodovodne i kanalizacione mreže	Djelimično usklađene

	<p>Njemačka vladina banka KFO je uložila 40 miliona eura u prečistač grada Bihaća, sekundarnu, primarnu mrežu, da bi nakon tog ciklusa investicije prečistač doslovno bio ugašen i sve otpadne vode ponovo išle u Unu.</p>	<p>prirodnim resursima i racionalnim razvojem komunalnih usluga</p>		
<p>Očuvanje života na zemlji</p>	<p>Divlje deponije poput Ripča, predstavljaju veliki problem za lokalnu zajednicu. To su urgentna pitanja na kojima nedovoljno radi. Niko u lokalnoj zajednici se trenutno ne bavi reciklažom.</p>	<p>Stanovništvo uključeno u odvoz otpada na dan 31.12.2010. - 98% pokrivenost općine odvozom krutog otpada. Općina Bihać pokrivena je odvozom komunalnog otpada na površini od 98% teritorija; Jedan dio</p>	<p>Nabavka opreme za selektivno prikupljanje otpada ; Izgradnja reciklažnih dvorišta ; Sanacija deponije Kruškovača; Informacioni sistem o količinama i tokovima otpadom</p>	<p>Djelimično usklađene</p>

		<p>otpada od liječenja završava u kontejnerima za prikupljanje komunalnog otpada i predstavlja veliku opasnost za zdravlje i okoliš. Injekcije iz zdravstvenih ustanova najčešće završavaju u kontejnerima i odlažu se na odlagalište.</p>		
<p>Mir, pravda i snažne institucije</p>	<p>Nejednak i stranački uslovljen pristup poticajima, resursima, školstvu, zdravstvu i drugim socijalnim uslugama; korupcija sveprisutna a naročito u zapošljavanju u javnom sektoru.</p>	<p>Nedovoljna intersektorska saradnja u rješavanju sigurnosnih izazova i korupcije.</p>	<p>Nema planiranih aktivnosti</p>	<p>Neusklađene</p>

	<p>Pojavom Međunarodnih organizacija koje na vrlo loš način upravljaju migrantskom krizom stanje u Bihaću se još više pogoršalo, posebno u segmentu stranačkog zapošljavanja i korupciji pri javnim nabavkama</p>			
Partnerstvo m do ciljeva	<p>Potrebna saradnja privatnog sektora i obrazovnih institucija u pružanju praktične nastave.</p> <p>Potrebna saradnja privatnog javnog i civilnog sektora u projektima razvoja eko turizma</p>	<p>Jačanje lokalnih kapaciteta sa ciljem unapređenja konkurentnosti lokalne ekonomije, kvalitetne valorizacije postojećih ekonomskih potencijala, privlačenja investitora i korištenja raspoloživih resursa u cilju</p>	<p>Nema aktivnosti u strateškim dokumentima.</p>	<p>Neusklađene</p>

		intenziviranja lokalnog razvoj		
--	--	-----------------------------------	--	--